

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Педагогічний факультет

Кафедра теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В
РІЗНОВІКОВІЙ ГРУПІ В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ**

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Освітня програма: «Дошкільна освіта»

Спеціальність: А2 Дошкільна освіта

Галузь знань: А Освіта

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол №1 від «26» серпня 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Організація освітнього процесу дітей дошкільного віку в різновіковій групі в закладах освіти
Викладач	кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти Захарасевич Наталія Володимирівна
Контактний телефон викладача	+380684243004
E-mail викладача	nataliia.zakharasevych@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Лекції, практичні (семінарські), самостійна робота
Обсяг дисципліни	90 годин
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/
Консультації	Очні консультації за розкладом

2. Анотація до навчальної дисципліни

«Організація освітнього процесу дітей дошкільного віку в різновіковій групі в закладах освіти» - вивчається студентами спеціальності 012 «Дошкільна освіта» на другому (магістерському) рівні і спрямована на формування знань здобувачів щодо загальних питань розвитку, навчання і виховання дітей у різновікових групах, особливості організації їх життя та ігрової діяльності.

Вивчення курсу сприяє усвідомленню особливостей взаємодії дітей різного віку в умовах спільного навчання і виховання, а також розкриттю потенціалу кожної дитини в контексті індивідуального розвитку. Особлива увага приділяється розвитку професійної компетентності студентів щодо організації освітнього середовища, планування педагогічного процесу та впровадження інноваційних підходів у роботі з різновіковими групами дітей.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни – розкрити студентам наукові та емпіричні засади сутності «різновікова група» та надавати допомогу у реалізації особистого потенціалу в рамках фахової підготовки.

Ціль вивчення дисципліни – ознайомити з особливостями організації різновікових груп дітей дошкільного віку та міжособистісного спілкування у ній, закріпити знання про принципи комплектування, характеризувати основні форми освітньо-виховної роботи вихователя з дітьми різного віку.

Завдання:

1. Ознайомити здобувачів з теоретичними засадами функціонування різновікових груп у закладах дошкільної освіти.
2. Розкрити особливості психофізіологічного розвитку дітей різного віку та їх взаємодії у спільному середовищі.
3. Сформувати вміння аналізувати, планувати та реалізовувати освітній процес з урахуванням вікових та індивідуальних потреб дітей.
4. Розвинути навички створення сприятливого освітнього простору для ефективної соціалізації та навчання дітей у різновікових групах.
5. Проаналізувати актуальність гурткової діяльності.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Компетентності

Загальні компетентності

КЗ-5. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

КЗ-6. Здатність до міжособистісної взаємодії.

КЗ-8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях

Спеціальні (фахові компетентності)

КС-1. Здатність працювати з джерелами навчальної та наукової інформації

КС-20. Здатність до самоосвіти, саморозвитку, до безперервності в освіті для постійного поглиблення загальноосвітньої та фахової підготовки, перетворення набуття освіти в процес, який триває впродовж усього життя людини

Програмні результати навчання

ПР-01 Розуміти і визначати педагогічні умови, закономірності, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми від народження до навчання у школі; знаходити типові ознаки і специфіку освітнього процесу і розвитку дітей раннього і дошкільного віку.

ПР-04 Розуміти і визначати особливості провідної – ігрової та інших видів діяльності дітей дошкільного віку, способи їх використання в розвитку, навчанні і вихованні дітей раннього і дошкільного віку.

ПР-19 Збирати та аналізувати дані про індивідуальний розвиток дитини.

ПР-20 Враховувати рівні розвитку дітей при виборі методик і технологій навчання і виховання, при визначенні зони актуального розвитку дітей та створенні зони найближчого розвитку.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни – 90 год

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12
Семінарські заняття/ практичні/лабораторні	18
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
III	Дошкільна освіта	другий	вибірковий

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб
Тема 1. Особливості комплектування різновікової групи. Аналіз діяльності різновікових груп у світі. Ознайомитись із специфікою різновікових груп, їх види, причини створення у різних типах дошкільних закладів. Ознайомитись із поглядами практиків на комплектування різновікових груп.	2	2	8
Тема 2. Специфіка організації роботи в різновіковій групі.	2	4	10

Особливості організації режиму дня у різновіковій групі. Характер взаємодії дітей і його вплив на формування комунікативності у різновікових групах. Методика формування позитивних взаємовідносин між дітьми у різновікових групах			
Тема 3. Організація ігрової діяльності в різновікових групах. Визначити різноманітність ігор та їх значення в організації життя і вихованні дітей. Педагогічне керівництво творчими іграми. Організація і проведення рухливих ігор з правилами.	2	4	10
Тема 4. Методика навчально-виховного процесу в різновікових групах. Основні вимоги проведення занять в різновіковій групі. Складність організації навчання з дітьми різновікової групи. Організація та методика проведення занять із дітьми змішаної групи	2	2	12
Тема 5. Планування навчально-виховної роботи у різновіковій групі. Інноваційні підходи у роботі різновікової групи. Особливості планування навчально-виховної роботи у різновіковій групі. Перспективне та календарне планування. Модернізація навчання і виховання дітей у різновікових групах.	2	4	10
Тема 6. Гурткова діяльність: від ідеї до реалізації. Вимоги до створення гурткової діяльності дітей різного віку. Актуальність та складнощі у організації. Пошук ресурсів для реалізації гурткової діяльності.	2	2	10
ЗАГ.:	12	18	60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни	
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	<p>З урахуванням Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти в університеті https://nmv.pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf</p> <p>Максимальна оцінка – 100 балів (вага оцінок за практичні заняття – 90 балів, за контроль самостійної роботи – 10 балів).</p> <p>Враховуються результати неформальної освіти – сертифіковані онлайн-курси на освітніх платформах Coursera, Prometheus, EdEra та інших (положення ПНУ про неформальну освіту) як КСР.</p>
Вимоги до письмових робіт	<p>Самостійне виконання, власний аналіз та міркування. Письмові роботи виконуються у формі есе, презентацій, ментальних карт (на вибір) до кожного практичного заняття, поточні тестування в системі дистанційного навчання. Індивідуальне завдання у формі презентації.</p> <p>Здобувачі ВО виконують контрольну роботу у формі тестування, яке розміщене на сайті дистанційного навчання https://d-learn.pnu.edu.ua (для денної – на занятті, для заочної – за 10 днів до початку сесії)</p>

Практичні заняття	Робота на кожному практичному занятті складається з підготовки питань, запропонованих у плані заняття та виконання практичних завдань та завдань запропонованих для самостійної роботи. За умови успішно виконаного завдання в повному обсязі за одне заняття здобувач отримує макс. 100 б. Вага оцінки за всі практичні заняття – 90 балів
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання 50 % завдань, пройдене тестування.
Підсумковий контроль	<i>Форма контролю – залік форма здачі – комбінована</i>

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи

Виконуються з використання цифрових технологій та з посиланнями на джерела (з урахуванням вимог до виду роботи)

Академічна доброчесність

Загальні морально-етичні принципи, правила поведінки, академічну доброчесність учасників освітнього процесу Прикарпатського національного університету, регламентує низка нормативних документів, а саме:

- Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (нова редакція).
- Положення про запобігання академічному плагіату (нова редакція).
- Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.
- Лист МОН України “До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності”.

Ознайомитися з переліченими положеннями та документами можна за адресою: <https://pnu.edu.ua/polozhennia-pro-zapobihannia-plahiatu/>

Пропуски занять (відпрацювання)

Можливість і порядок відпрацювання пропущених студентом занять регламентують:

- Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника (введено в дію наказом ректора №309 від 19.05.2023 р.)
- Положення про порядок навчання здобувачів освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (Редакція 3) (введено в дію наказом ректора №672 від 24.11.2022 р.)

Ознайомитися з положеннями можна за адресою: <https://nmv.pnu.edu.ua/%d0%bd%d0%be%d1%80%d0%bc%d0%b0%d1%82%d0%b8%d0%b2%d0%bd%d1%96-%d0%b4%d0%be%d0%ba%d1%83%d0%bc%d0%b5%d0%bd%d1%82%d0%b8/polozhenja/>

Виконання завдання пізніше встановленого терміну

Несвоєчасне виконання завдань передбачає дотримання студентом усіх вимог щодо їх самостійного опрацювання

- Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника (введено в дію наказом ректора №309 від 19.05.2023 р.)

Ознайомитися із положенням можна за адресою: <https://nmv.pnu.edu.ua/нормативнідокументи/polozhenja/>

Невідповідна поведінка під час заняття

Навчання передбачає високий рівень пізнавальної активності, ініціативності, дотримання норм

та правил професійної етики майбутніх фахівців «Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів закладів вищої освіти» Ознайомитися із положенням можна за адресою:

<https://nmv.pnu.edu.ua/%D0%BD%D0%BE%D1%80%D0%BC%D0%B0%D1%82%D0%B8%D0%B2%D0%BD%D1%96%D0%B4%D0%BE%D0%BA%D1%83%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D1%82%D0%B8/polozhenja/>

Додаткові бали

Додаткові бали отримують студенти, які приймали активну участь у науково-дослідній роботі (конференції, студентські наукові гуртки та проблемні групи, підготовка публікацій тощо) за тематикою дисципліни.

Неформальна освіта

Враховуються результати неформальної освіти – сертифіковані онлайн-курси на освітніх платформах Coursera, Prometheus, EdEra. Можливість зарахування неформальної освіти регламентує «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (Редакція 3) (введено в дію наказом ректора № 672 від 24.11.2022 р.)»

Ознайомитися з положеннями можна за адресою: <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

8. Рекомендована література

1. Базовий компонент дошкільної освіти. Нова редакція та поради для організації освітнього процесу / науковий керівник: Пироженко Т.О. – К. 2021. – 37 с.
2. Диновська Н. Організація педагогічного процесу в різновіковій групі малокомплектного сільського дитсадка. *Постметодика*. 2015. №1. С.57-62.
3. Захарасевич Н.В. Рольова діяльність дітей дошкільного віку: психолого-педагогічні аспекти. / *Scientific Journal Virtus Issue # 20, Part 1, January, 2018.* – С. 124-128.
4. Крутій К., Попович О. Що таке сенсорно збагачене середовище. Вихователь методист дошкільного закладу. 2020. № 10. С. 6–10.
5. Крутій, К. Л., Деснова, І. С., & Замелюк, М. І. (2022). Дефініція «гра як провідний тип діяльності дошкільника»: аналіз підходів. *Академічні студії. Серія «Педагогіка»*, 2(4), 84-91. <https://doi.org/10.52726/as.pedagogy/2021.4.2.13>
6. Організація гурткової роботи в закладі дошкільної освіти : методичний посібник. – Кам'янець-Подільський, 2024. – 56 с. – Схвалено педагогічною радою від 23.11.2023р.
7. Підлипняк І. Міжособистісне спілкування дітей у різновіковій групі дошкільного закладу. *Зб. наук. праць Херсонського державного університету. Педагогічні науки*. Херсон: Вид-во ХДУ 2019. Вип.54. С.211-217.
8. Цибулько Л. Г., Білецький О. А., Бондаренко Є. О. Організація і зміст гурткової роботи // *Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка*, № 5 (336), 2020. – С. 176–183. – DOI: 10.12958/2227-2844-2020-5(336)-176-183.
9. Jucan D., Ungurășan D. Extracurricular Activities: Theoretical and Practical Approaches for Primary and Preschool Cycles // *European Proceedings of Educational Sciences (EpES)*. – 2023. – DOI: 10.15405/epes.23056.19

Викладач: кандидат педагогічних наук, доцент Захарасевич Н.В.